

HÜTTER

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 18ης Ιουνίου 2009*

Στην υπόθεση C-88/08,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, την οποία υπέβαλε το Oberster Gerichtshof (Αυστρία) με απόφαση της 7ης Φεβρουαρίου 2008, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 27 Φεβρουαρίου 2008, στο πλαίσιο της δίκης

David Hütter

κατά

Technische Universität Graz,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Α. Rosas, πρόεδρο τμήματος, Α. Ó Caoimh, J. N. Cunha Rodrigues, P. Lindh (εισηγήτρια) και Α. Arabadjiev, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γενικός εισαγγελέας: Υ. Bot
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο David Hütter, εκπροσωπούμενος από τους T. Stampfer και C. Orgler, Rechtsanwälte,
- το Technische Universität Graz, εκπροσωπούμενο από την M. Gewolf-Vukovich, Mitglied der Finanz Prokuratur,
- η Δανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την B. Weis Fogh,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους J. Enegren και B. Kotschy,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία της οδηγίας 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (ΕΕ L 303, σ. 16).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του D. Hütter και του Technische Universität Graz (στο εξής: TUG) με αντικείμενο την κατά την πρόσληψη του πρώτου κατάταξή του σε κλιμάκιο στα πλαίσια της σταδιοδρομίας συμβασιούχου υπαλλήλου της δημόσιας διοικήσεως.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση

- 3 Σύμφωνα με την εικοστή πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2000/78:

«Η απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ηλικίας αποτελεί ουσιώδες στοιχείο για την πραγματοποίηση των στόχων που καθορίζουν οι κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση και για την ενθάρρυνση της ποικιλομορφίας στην απασχόληση. Εντούτοις, η διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας μπορεί να δικαιολογείται υπό ορισμένες περιστάσεις και, συνεπώς, απαιτούνται ειδικές διατάξεις οι οποίες μπορεί να διαφέρουν ανάλογα με την κατάσταση των κρατών μελών. Συνεπώς, ο διαχωρισμός

μεταξύ της διαφορετικής μεταχειρίσεως που δικαιολογείται με βάση θεμιτούς στόχους των πολιτικών απασχολήσεως αγοράς εργασίας και επαγγελματικής κατάρτισεως και των απαγορευμένων διακρίσεων είναι ουσιαστικής σημασίας.»

- 4 Σύμφωνα με το άρθρο της 1, σκοπός της οδηγίας 2000/78 είναι «η θέσπιση γενικού πλαισίου για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, ειδικών αναγκών, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού στον τομέα της απασχολήσεως και της εργασίας, προκειμένου να υλοποιηθεί η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως στα κράτη μέλη».
- 5 Το άρθρο 2 της οδηγίας 2000/78, τιτλοφορούμενο «Η έννοια των διακρίσεων», προβλέπει:

«1. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως σημαίνει την απουσία άμεσης ή έμμεσης διακρίσεως για έναν από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 1.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1:

- α) συντρέχει άμεση διάκριση όταν, για έναν από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 1, ένα πρόσωπο υφίσταται μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν την οποία υφίσταται, υπέστη ή θα υφίστατο σε ανάλογη κατάσταση ένα άλλο πρόσωπο,
- β) συντρέχει έμμεση διάκριση όταν μια εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική ενδέχεται να προκαλέσει μειονεκτική μεταχείριση ενός προσώπου

[συγκεκριμένης] θρησκείας ή πεποιθήσεων, με ορισμένη ειδική ανάγκη, ορισμένης ηλικίας ή ορισμένου γενετήσιου προσανατολισμού, σε σχέση με άλλα άτομα εκτός αν:

- i) η εν λόγω διάταξη, κριτήριο ή πρακτική δικαιολογείται αντικειμενικά από θεμιτό στόχο και τα μέσα για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι πρόσφορα και αναγκαία, ή

- ii) για τα πρόσωπα με κάποιο μειονέκτημα, ο εργοδότης ή κάθε πρόσωπο ή οργανισμός έναντι του οποίου ισχύει η παρούσα οδηγία, υποχρεούται, δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας, να λάβει κατάλληλα μέτρα, ανταποκρινόμενα στην αρχή που θέτει το άρθρο 5, με σκοπό την εξάλειψη των μειονεκτημάτων που συνεπάγεται η εν λόγω διάταξη, κριτήριο ή πρακτική.

[...]»

- 6 Το άρθρο 3 της οδηγίας 2000/78, τιτλοφορούμενο «Πεδίο εφαρμογής», προβλέπει στην παράγραφο 1:

«Εντός των ορίων των εξουσιών που απονέμονται στην Κοινότητα, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε όλα τα πρόσωπα, στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων φορέων, όσον αφορά:

- α) τους όρους πρόσβασης στην απασχόληση, την αυτοαπασχόληση και την εργασία, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων επιλογής και των όρων προσλή-

ψεως, ανεξάρτητα από τον κλάδο δραστηριότητας και σε όλα τα επίπεδα της επαγγελματικής ιεραρχίας, συμπεριλαμβανομένων των προαγωγών,

[...]

γ) τις εργασιακές συνθήκες και τους όρους απασχολήσεως, συμπεριλαμβανομένων των απολύσεων και των αμοιβών,

[...]».

7 Το άρθρο 6 της οδηγίας 2000/78, τιτλοφορούμενο «Δικαιολογημένη διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας», ορίζει στην παράγραφο 1:

«Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 2, παράγραφος 2, τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν ότι η λόγω ηλικίας διαφορετική μεταχείριση δεν συνιστά διάκριση εφόσον δικαιολογείται στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου αντικειμενικά και λογικά από θεμιτό στόχο, ιδίως δε από θεμιτούς στόχους της πολιτικής στον τομέα της απασχολήσεως, της αγοράς εργασίας και της επαγγελματικής κατάρτισεως, και εφόσον τα μέσα επιτεύξεως του στόχου αυτού είναι πρόσφορα και αναγκαία.

Αυτή η διαφορετική μεταχείριση μπορεί ιδίως να περιλαμβάνει:

- α) την καθιέρωση ειδικών συνθηκών για την πρόσβαση στην απασχόληση και την επαγγελματική κατάρτιση, για την απασχόληση και την εργασία, συμπεριλαμβανομένων των όρων απολύσεως και αμοιβής, για τους νέους, τους ηλικιωμένους και τους εργαζομένους που συντηρούν άλλα πρόσωπα, προκειμένου να ευνοείται η επαγγελματική τους ένταξη ή να εξασφαλίζεται η προστασία τους
  - β) τον καθορισμό ελάχιστων όρων ηλικίας, επαγγελματικής εμπειρίας ή αρχαιότητας στην απασχόληση, για την πρόσβαση στην απασχόληση ή σε ορισμένα πλεονεκτήματα που συνδέονται με την απασχόληση,
  - γ) τον καθορισμό ανώτατου ορίου ηλικίας για την πρόσληψη, με βάση την απαιτούμενη κατάρτιση για τη συγκεκριμένη θέση εργασίας ή την ανάγκη εύλογης περιόδου απασχολήσεως πριν από τη συνταξιοδότηση.»
- 8 Σύμφωνα με το άρθρο 18, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2000/78, η Δημοκρατία της Αυστρίας όφειλε να θεσπίσει τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθεί προς αυτήν το αργότερο στις 2 Δεκεμβρίου 2003.

Η εθνική κανονιστική ρύθμιση

- 9 Όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, το άρθρο 128 του ομοσπονδιακού νόμου του 2002 για την οργάνωση των πανεπιστημίων και για την παρεχόμενη από αυτά εκπαίδευση (Universitätsgesetz 2002, *BGBI* I, 120/2002)

προβλέπει ότι το περιεχόμενο των συμβάσεων εργασίας που συνάπτονται μεταξύ του πανεπιστημίου και των υπαλλήλων του μετά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, ήτοι από 1ης Ιανουαρίου 2004 και μέχρι την έναρξη ισχύος συλλογικής συμβάσεως, καθορίζεται από τον νόμο περί των συμβασιούχων υπαλλήλων του 1948 (*Vertrag-sbedienstetengesetz 1948, BGBl., 86/1948*), όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο του 2004 (*BGBl. I, 176/2004*, στο εξής: VBG).

- 10 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο α', του VBG θέτει τους κανόνες της κατατάξεως των συμβασιούχων υπαλλήλων. Μόνον τα πρόσωπα που έχουν συμπληρώσει το 15ο έτος της ηλικίας τους μπορούν να προσληφθούν ως συμβασιούχοι υπάλληλοι.
- 11 Όσον αφορά τα δικαιώματα που εξαρτώνται από τη διάρκεια της σχέσεως εργασίας ή συγκεκριμένης επαγγελματικής πείρας, ο VBG δεν επιτρέπει να λαμβάνεται υπόψη περίοδος απασχολήσεως διανυθείσα πριν από τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας, πλην ορισμένων ειδικών περιπτώσεων, οι οποίες είναι αλυσιτελείς για την υπόθεση της κύριας δίκης. Έτσι, κατά τον καθορισμό της ημερομηνίας αναφοράς για την κατά κλιμάκιο προαγωγή, το άρθρο 26, παράγραφος 1, του VBG αποκλείει τον συνυπολογισμό περιόδων απασχολήσεως που διανύθηκαν πριν από την ηλικία των 18 ετών. Οι περίοδοι απασχολήσεως που διανύθηκαν «στο πλαίσιο επαγγελματικής κατάρτισεως επί εκπαιδευτικών θεμάτων [...] σε πανεπιστήμιο ή σε ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης [...]», όπως προβλέπει το άρθρο 26, παράγραφος 2, σημείο 1, στοιχείο b, του VBG, δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη για τον καθορισμό του κλιμακίου παρά μόνον υπό την προϋπόθεση ότι διανύθηκαν μετά τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας.
- 12 Η οδηγία 2000/78 μεταφέρθηκε στην Αυστρία με τον ομοσπονδιακό νόμο περί ίσης μεταχειρίσεως του 1993 (*Bundes-Gleichbehandlungsgesetz* του 1993, *BGBl., 100/1993*), όπως αυτός τροποποιήθηκε με τον νόμο του 2004 (*BGBl. I, 65/2004*, στο εξής: B-GIBG). Ο νόμος αυτός διέπει τις συμβάσεις εργασίας με τα πανεπιστήμια. Εντούτοις, σύμφωνα με το αιτούν δικαστήριο, ο B-GIBG δεν τροποποίησε το άρθρο 26, παράγραφος 1, του VBG, ο οποίος, ως εκ τούτου, εξακολουθεί να εφαρμόζεται επί των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης.

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 13 Ο D. Hütter, αρχικώς ενάγων της κύριας δίκης, γεννήθηκε το 1986. Από τις 3 Σεπτεμβρίου 2001 έως τις 2 Μαρτίου 2005 πραγματοποίησε, μαζί με μια συνάδελφο, περίοδο μαθητείας ως τεχνικός χημικού εργαστηρίου στο TUG, δημόσιο οργανισμό διεπόμενο από τον ομοσπονδιακό νόμο του 2002 για την οργάνωση των πανεπιστημίων και την παρεχόμενη από αυτά εκπαίδευση.
- 14 Ακολούθως, ο D. Hütter και η συνάδελφός του προσλήφθηκαν από το TUG για το διάστημα από 3 Μαρτίου 2005 έως 2 Ιουνίου 2005, ήτοι για περίοδο τριών μηνών. Επειδή η συνάδελφος του D. Hütter ήταν κατά 22 μήνες μεγαλύτερή του, κατετάγη σε ανώτερο κλιμάκιο, συνεπαγόμενο μηνιαία μισθολογική διαφορά ύψους 23,20 ευρώ. Η διαφορά αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι η περίοδος μαθητείας την οποία διήνυσε ο D. Hütter αφότου ενηλικιώθηκε ανερχόταν μόλις σε 6,5 μήνες περίπου έναντι 28,5 μηνών της συναδέλφου του.
- 15 Ο D. Hütter άσκησε αγωγή ενώπιον του Landesgericht für Zivilrechtsachen Graz. Ζήτησε να του καταβληθεί αποζημίωση ίση με τη μισθολογική διαφορά της οποίας υπήρξε αποδέκτης λόγω της ηλικίας του την οποία θεωρεί αδικαιολόγητη και αντίθετη τόσο προς τον B-GIBG όσο και προς την οδηγία 2000/78. Η εν λόγω μισθολογική διαφορά αντιστοιχεί στο ποσό των 69,60 ευρώ.
- 16 Κατόπιν της δικαιώσεως του D. Hütter τόσον πρωτοδίκως όσο και κατ' έφεση, το TUG άσκησε αναίρεση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Το εν λόγω δικαστήριο διερωτάται ειδικότερα επί του αν προσκρούει στο άρθρο 6 της οδηγίας 2000/78 εθνικό μέτρο παρέχον στους εργοδότες τη δυνατότητα να μη συνυπολογίζουν περιόδους επαγγελματικής πείρας κτηθείσες πριν από την ενηλικίωση προκειμένου να αποφεύγεται η δυσμενής μεταχείριση των προσώπων που πραγματοποίησαν σπουδές στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, να μην ωθούνται οι μαθητές στο να αποφεύγουν τη μορφή αυτή σπουδών και, γενικότερα, στο να μην καθίσταται επαχθής, για τον δημόσιο τομέα, η μαθητεία, ώστε να ευνοείται η ένταξη των νέων μαθητευομένων στην αγορά εργασίας.

- 17 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Oberster Gerichtshof αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχουν τα άρθρα 1, 2 και 6 της οδηγίας [2000/78] την έννοια ότι αντιβαίνει προς αυτά εθνική νομοθεσία [...] η οποία αποκλείει, από τις περιόδους απασχολήσεως που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον προσδιορισμό της ημερομηνίας αναφοράς για την προαγωγή, εκείνες που διανύθηκαν πριν από τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

Παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο

- 18 Ο D. Hütter θεωρεί ότι, σε περίπτωση ισότιμης επαγγελματικής πείρας, ουδεμία συντρέχει δικαιολογία ώστε να επικυρούται, βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78, διαφορετική μεταχείριση αποκλειστικά λόγω της ηλικίας κατά την οποία κτήθηκε η σχετική πείρα. Κανόνας όπως ο επίδικος στο πλαίσιο της κύριας δίκης συνιστά κίνητρο για τη μη άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας πριν από τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας. Πρόκειται για δυσμενή διάκριση απαγορευόμενη από την οδηγία 2000/78.
- 19 Το TUG αμφισβητεί το ότι συντρέχει δυσμενής διάκριση. Υποστηρίζει ότι το άρθρο 26, παράγραφος 1, του VBG εφαρμόζεται αδιακρίτως έναντι όλων, ανεξαρτήτως ηλικίας. Επομένως, δεν τίθεται ζήτημα διακρίσεως λόγω ηλικίας. Εξ αυτού έπεται ότι η εν λόγω διάταξη μπορεί να εξεταστεί μόνον υπό το πρίσμα του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2000/78 περί των έμμεσων δυσμενών διακρίσεων οι οποίες οφείλονται σε κατά φαινόμενον ουδέτερα κριτήρια.

- 20 Επικουρικώς, το TUG υποστηρίζει ότι το επίδικο στην κύρια δίκη μέτρο επιδιώκει θεμιτό στόχο και ότι υπό την έννοια αυτή είναι πρόσφορο και αναγκαίο δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78.
- 21 Συγκεκριμένα, παρέχει στις δημόσιες υπηρεσίες τη δυνατότητα να κάνουν χρήση σαφούς και ενιαίας δομής για τον καθορισμό των αμοιβών των συμβασιούχων υπαλλήλων. Πρόκειται για θεμιτό στόχο κατά την έννοια των άρθρων 2, παράγραφος 2, και 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78.
- 22 Κατά τη διάρκεια του έτους 2000, περίπου 0,03 % των μαθητευομένων ολοκλήρωσαν την κατάρτισή τους αφού συμπλήρωσαν το 18ο έτος της ηλικίας τους. Η επαγγελματική ένταξη των μαθητευομένων διευκολύνεται από το γεγονός ότι οφείλουν να δικαιολογούν περιόδους επαγγελματικής πείρας κτηθείσες προ της συμπλήρωσής του 18ου έτους της ηλικίας τους, περιόδους οι οποίες δεν συνυπολογίζονται για τις αποδοχές τους. Κατά το TUG, τούτο παρέχει στους εργοδότες την ευχέρεια να μειώνουν με τον τρόπο αυτό το συνδεδεμένο με την πρόσληψη νέων μαθητευομένων κόστος.
- 23 Εξάλλου, ο συνυπολογισμός των περιόδων απασχολήσεως που πραγματοποιήθηκαν πριν από τη συμπλήρωση του 18ου έτους ηλικίας πλήττει αδικαιολόγητα όσους ολοκλήρωσαν τη γενική εκπαίδευση. Σε κράτος μέλος όπως η Δημοκρατία της Αυστρίας, όπου η αγορά εργασίας χαρακτηρίζεται από έλλειψη πτυχίων ανώτατης εκπαίδευσής, μέτρο όπως το επίδικο της κύριας δίκης παρέχει επίσης τη δυνατότητα να αποφεύγεται η ενθάρρυνση των ενδιαφερομένων να αποφεύγουν τη γενική εκπαίδευση.
- 24 Η Δανική Κυβέρνηση θεωρεί ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78 έχει την έννοια ότι δεν προσκρούει στην ανωτέρω διάταξη μέτρο όπως το επίδικο της κύριας δίκης εφόσον επιδιώκει θεμιτό σκοπό συνδεδεμένο με την επαγγελματική κατάρτιση καθώς και την πολιτική της απασχολήσεως των νέων, επιπλέον δε είναι πρόσφορο και αναγκαίο.

- 25 Η ίδια κυβέρνηση υπογραμμίζει την ευρεία εξουσία εκτιμήσεως που διαθέτουν τα κράτη μέλη όσον αφορά μέτρα λαμβανόμενα βάσει του κριτηρίου της ηλικίας (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 22ας Νοεμβρίου 2005, C-144/04, Mangold, Συλλογή 2005, σ. I-9981, σκέψεις 62 και 63, καθώς και της 16ης Οκτωβρίου 2007, C-411/05, Palacios de la Villa, Συλλογή 2007, σ. I-8531, σκέψη 68).
- 26 Η Δανική Κυβέρνηση θεωρεί ότι οι προβλεπόμενες για τα κάτω των 18 ετών πρόσωπα αποδοχές, οι οποίες είναι κατώτερες εκείνων των ενηλίκων, ωθεί τα πρώτα να ακολουθήσουν συμπληρωματική κατάρτιση η οποία τους επιτρέπει να επιτύχουν υψηλότερες αποδοχές. Εξάλλου, αν οι εργοδότες υπείχαν την υποχρέωση να αμείβουν τα κάτω των 18 ετών πρόσωπα υπό τους αυτούς όρους με εκείνους που ισχύουν για τους ενήλικους εργαζομένους, ασφαλώς θα είχαν την τάση να προσλαμβάνουν μεγαλύτερους σε ηλικία και περισσότερο έμπειρους εργαζομένους. Τέλος, τα κάτω των 18 ετών πρόσωπα δεν θα ήσαν κατά κανόνα ικανά να εκτελούν τα ίδια καθήκοντα με εκείνα των ενηλίκων. Για τους λόγους αυτούς, πολλές συλλογικές συμβάσεις στη Δανία προβλέπουν όρους αποδοχών λιγότερο ευνοϊκούς έναντι των εργαζομένων της συγκεκριμένης ηλικιακής κατηγορίας.
- 27 Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων θεωρεί ότι ο αμφισβητούμενος στο πλαίσιο της κύριας δίκης κανόνας αφορά όρο απασχολήσεως και εργασίας κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας 2000/78, ήτοι τον περί αποδοχών όρο. Άρα, η επίδικη στο πλαίσιο της κύριας δίκης κατάσταση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της ανωτέρω οδηγίας.
- 28 Κατά την Επιτροπή, ο κανόνας βάσει του οποίου αποκλείονται οι περίοδοι υπηρεσίας που διανύθηκαν πριν από τη συμπλήρωση του 18ου έτους εισάγει δυσμενή διάκριση η οποία θεμελιώνεται ευθέως στην ηλικία. Το γεγονός ότι το επίδικο μέτρο της κύριας δίκης εφαρμόζεται αδιακρίτως σε κάθε πρόσωπο που έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του δεν είναι εν προκειμένω λυσιτελής. Συγκεκριμένα, η δυσμενής διάκριση έγκειται στο γεγονός ότι ο κανόνας επιφυλάσσει ευμενέστερη μεταχείριση στα πρόσωπα που αποκτούν την επαγγελματική πείρα τους μετά τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας τους. Οι συντρέχουσες στο πλαίσιο της κύριας δίκης περιστάσεις καταδεικνύουν το εισάγον δυσμενή διάκριση αποτέλεσμα του οικείου κανόνα καθόσον ο ενάγων της κύριας δίκης τυγχάνει, έχων ισοδύναμη πείρα, δυσμενέστερης μεταχειρίσεως έναντι μιας των συναδέλφων του αποκλειστικά και μόνο λόγω της διαφορετικής ηλικίας τους.

- 29 Όσον αφορά τη δικαιολογία η οποία αντλείται από την ανάγκη υπάρξεως ενός ομοιόμορφου για το σύνολο των μισθωτών συστήματος συνυπολογισμού των περιόδων επαγγελματικής πείρας, η Επιτροπή παραδέχεται ότι πρόκειται ενδεχομένως για θεμιτό, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78, στόχο. Πάντως, θεωρεί ότι ο επίδικος κανόνας δεν είναι ούτε κατάλληλος ούτε αναγκαίος για την επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου. Το σύστημα υπολογισμού των περιόδων αρχαιότητας μπορεί κάλλιστα να είναι ομοιόμορφο αλλά και ορθολογικό, χωρίς να αποκλείονται περιόδοι απασχολήσεως διανυθείσες πριν από τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας.
- 30 Σχετικά με την αιτιολόγηση στο θέμα της ίσης μεταχείρισεως μεταξύ των μαθητευομένων, αφενός, και των μαθητών της γενικής παιδείας, αφετέρου, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι εμπίπτει ενδεχομένως στην πολιτική της επαγγελματικής κατάρτισεως στην οποία αναφέρεται το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78. Εντούτοις, διατηρεί επιφυλάξεις ως προς τον πρόσφορο και αναγκαίο χαρακτήρα του επίδικου στο πλαίσιο της κύριας δίκης μέτρου, δοθέντος ότι το μέτρο αυτό ευνοεί τους μαθητές της γενικής παιδείας εις βάρος των μαθητευομένων οι οποίοι έχουν εν γένει τη δυνατότητα να αποκτούν επαγγελματική πείρα πριν ενηλικιωθούν.
- 31 Τέλος, όσον αφορά την αιτιολόγηση η οποία αντλείται από την ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας, η Επιτροπή διατηρεί επιφυλάξεις ως προς το κατά πόσον το επίδικο στο πλαίσιο της κύριας δίκης μέτρο έχει παρόμοιο αποτέλεσμα. Η θεσπιζόμενη με το μέτρο αυτό διαφορετική μεταχείριση συνιστά μειονέκτημα συνοδευόν καθ' όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας του τον μισθωτό ο οποίος το υφίσταται. Ο αποκλεισμός των περιόδων απασχολήσεως οι οποίες διανύθηκαν πριν από τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας δεν αφορά μόνον τους νέους, αλλά, κατά την Επιτροπή, το σύνολο των συμβασιούχων υπαλλήλων οι οποίοι εμπίπτουν στον VBG και τούτο ανεξάρτητα από την ηλικία τους κατά τον χρόνο προσλήψεώς τους. Η Επιτροπή φρονεί ότι άλλοι, λιγότερο περιοριστικοί, μηχανισμοί διευκολύνουν την απασχόληση των νέων.

Απάντηση του Δικαστηρίου

- 32 Πρέπει να ελεγχθεί αν εθνική κανονιστική ρύθμιση, όπως η επίδικη της κύριας δίκης, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2000/78 και αν, επί καταφατικής απαντήσεως, πρόκειται για μέτρο εισάγον δυσμενή διάκριση λόγω ηλικίας δυνάμενο, ενδεχομένως, να εκληφθεί ως δικαιολογημένο υπό το φως της ανωτέρω οδηγίας.
- 33 Όπως προκύπτει τόσο από τον τίτλο όσο και από το προοίμιο αλλά και το περιεχόμενο και τον σκοπό αυτής, η οδηγία 2000/78 επιδιώκει να θεσπίσει γενικό πλαίσιο προκειμένου να εξασφαλίσει σε όλους την ίση μεταχείριση «στην απασχόληση και την εργασία», προσφέροντάς τους επαρκή προστασία έναντι των διακρίσεων για έναν από τους απαριθμούμενους στο άρθρο 1 αυτής λόγους, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η ηλικία.
- 34 Ειδικότερα, όπως προκύπτει από το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχεία α' και γ', αυτής, η οδηγία 2000/78 εφαρμόζεται, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που απονέμονται στην Κοινότητα, «σε όλα τα πρόσωπα, στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων φορέων», όσον αφορά, πρώτον, «τους όρους προσβάσεως στην απασχόληση [...] συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων επιλογής και των όρων προσλήψεως, ανεξάρτητα από τον κλάδο δραστηριότητας και σε όλα τα επίπεδα της επαγγελματικής ιεραρχίας» και, αφετέρου, «τις εργασιακές συνθήκες και τους όρους απασχολήσεως, συμπεριλαμβανομένων των απολύσεων και των αμοιβών».
- 35 Το άρθρο 26 του VBG αποκλείει, κατά κανόνα, οποιονδήποτε συνυπολογισμό της επαγγελματικής πείρας που κτήθηκε πριν από τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας για τους σκοπούς της κατατάξεως σε κλιμάκιο των συμβασιούχων υπαλλήλων της αυστριακής δημόσιας διοικήσεως. Έτσι, η ανωτέρω διάταξη επηρεάζει τον προσδιορισμό του κλιμακίου στο οποίο κατατάσσονται τα εν λόγω πρόσωπα. Επηρεάζει επίσης, συνακόλουθα, τις αποδοχές τους. Ως εκ τούτου, κανονιστική ρύθμιση της φύσεως αυτής πρέπει να θεωρείται ως θεσπίζουσα κανόνες αφορώντες τους όρους προσβάσεως στην απασχόληση, προσλήψεως και αποδοχών, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχεία α' και γ', της οδηγίας 2000/78.

- 36 Υπό τις συνθήκες αυτές, η οδηγία 2000/78 εφαρμόζεται σε κατάσταση όπως αυτή που οδήγησε στη διαφορά της οποίας επελήφθη το αιτούν δικαστήριο.
- 37 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78 ορίζει την «αρχή της ίσης μεταχειρίσεως» την οποία σκοπεί να εφαρμόσει, ως «απουσία άμεσης ή έμμεσης διακρίσεως για έναν από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 1» της οδηγίας. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας διευκρινίζει ότι, για τους λόγους της εφαρμογής της παραγράφου 1, συντρέχει άμεση διάκριση όταν ένα πρόσωπο υφίσταται μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη την οποία υφίσταται σε ανάλογη κατάσταση άλλο πρόσωπο βάσει ενός εκ των λόγων στους οποίους αναφέρεται το άρθρο 1 της ίδιας οδηγίας.
- 38 Εθνική κανονιστική ρύθμιση όπως η επίδικη της κύριας δίκης επιφυλάσσει λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση στα πρόσωπα, η επαγγελματική πείρα των οποίων κτήθηκε, έστω και εν μέρει, πριν από τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας, έναντι εκείνων οι οποίοι απέκτησαν, αφού συμπλήρωσαν την ηλικία αυτή, πείρα της ίδιας φύσεως και συγκρίσιμης διάρκειας. Κανονιστική ρύθμιση της φύσεως αυτής εισάγει διαφορετική μεταχείριση μεταξύ προσώπων με γνώμονα την ηλικία κατά την οποία τα πρόσωπα αυτά απέκτησαν την επαγγελματική πείρα τους. Όπως καταδεικνύουν τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης, το κριτήριο αυτό δύναται να φθάσει μέχρι του σημείου να συνεπάγεται διαφορετική μεταχείριση δύο προσώπων τα οποία ακολούθησαν τις ίδιες σπουδές και απέκτησαν την ίδια επαγγελματική πείρα, και τούτο αποκλειστικά με γνώμονα την αντίστοιχη ηλικία τους. Επομένως, παρόμοια διάταξη θεσπίζει διαφορετική μεταχείριση εδραζόμενη ευθέως στο κριτήριο της ηλικίας, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφοι 1 και 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2000/78.
- 39 Εντούτοις, όπως προκύπτει από το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78, η λόγω ηλικίας διαφορετική μεταχείριση «δεν συνιστά διάκριση εφόσον δικαιολογείται στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου αντικειμενικά και λογικά από έναν θεμιτό στόχο, ιδίως δε από θεμιτούς στόχους της πολιτικής στον τομέα της απασχολήσεως, της

αγοράς εργασίας και της επαγγελματικής κατάρτισης, και εφόσον τα μέσα επιτεύξεως του στόχου αυτού είναι πρόσφορα και αναγκαία».

40 Όσον αφορά τον θεμιτό χαρακτήρα του επιδιωκόμενου με την επίδικη κανονιστική ρύθμιση της κύριας δίκης στόχου, όπως προκύπτει από τις διευκρινίσεις που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, πρόθεση του Αυστριακού νομοθέτη ήταν να μη συμπεριλάβει τον συνυπολογισμό της επαγγελματικής πείρας που κτήθηκε πριν από την αναγνώριση, κατά το 18ο έτος της ηλικίας, της πλήρους δικαιοπρακτικής ικανότητας, προκειμένου να μην περιέρχονται σε δυσμενέστερη θέση τα πρόσωπα που φοίτησαν στη δευτεροβάθμια γενική εκπαίδευση έναντι των προερχομένων από την επαγγελματική εκπαίδευση. Πέραν της σχετικής ενθαρρύνσεως για τη συνέχιση των σπουδών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το αιτούν δικαστήριο μνημονεύει και τη βούληση του νομοθέτη να μην καταστήσει υψηλότερο για τον δημόσιο τομέα το κόστος της επαγγελματικής μαθητείας και να ευνοήσει με τον τρόπο αυτό την ένταξη των νέων που ακολούθησαν τη μορφή αυτή κατάρτισης στην αγορά εργασίας. Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν οι εν λόγω στόχοι μπορούν να θεωρηθούν ως θεμιτοί κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78.

41 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι οι στόχοι που μπορούν να θεωρηθούν ως «θεμιτοί» κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78, και, κατά συνέπεια, ικανοί να δικαιολογήσουν την παρέκκλιση από την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ηλικίας είναι στόχοι που εμπίπτουν στην κοινωνική πολιτική, όπως οι στόχοι που συνδέονται με την πολιτική της απασχολήσεως, της αγοράς εργασίας ή της επαγγελματικής κατάρτισης (απόφαση της 5ης Μαρτίου 2009, C-388/07, Age Concern England, Συλλογή 2009, σ. I-1569, σκέψη 46).

42 Οι στόχοι στους οποίους αναφέρεται το αιτούν δικαστήριο εμπίπτουν στην ως άνω κατηγορία θεμιτών στόχων και δικαιολογούν ενδεχομένως διαφορετική μεταχείριση συνδεόμενη με «την καθιέρωση ειδικών συνθηκών για την πρόσβαση στην απασχόληση [...] συμπεριλαμβανομένων των όρων απολύσεως και αμοιβής, για τους νέους [...], προκειμένου να ευνοείται η επαγγελματική τους ένταξη» και με «τον καθορισμό ελάχιστων όρων ηλικίας, επαγγελματικής εμπειρίας ή αρχαιότητας στην απασχόληση, για την πρόσβαση στην απασχόληση ή σε ορισμένα πλεονεκτήματα που

συνδέονται με την απασχόληση», μνεία των οποίων γίνεται αντίστοιχα στα σημεία α' και β' του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78.

- 43 Κατά συνέπεια, στόχοι όπως αυτοί στους οποίους αναφέρεται το αιτούν δικαστήριο πρέπει, κατ' αρχήν, να λογίζονται ως δικαιολογούντες «αντικειμενικά και λογικά», «στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου», όπως προβλέπει το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2000/78, διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας την οποία καθιερώνουν τα κράτη μέλη.
- 44 Πέραν τούτου, πρέπει να ελέγχεται, σύμφωνα με το γράμμα της ανωτέρω διατάξεως, αν τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση των στόχων αυτών είναι «πρόσφορα και αναγκαία».
- 45 Συναφώς, τα κράτη μέλη διαθέτουν αναμφισβήτητα ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως κατά την επιλογή των μέτρων που μπορούν να υλοποιήσουν τους σκοπούς τους στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής και της πολιτικής απασχολήσεως (προπαρατεθείσα απόφαση Mangold, σκέψη 63).
- 46 Υπό την επιφύλαξη του περιθωρίου αυτού εκτιμήσεως που επαφίεται στα κράτη μέλη, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι μνημονευόμενοι από το αιτούν δικαστήριο στόχοι ενδέχεται να δίδουν εκ πρώτης όψεως την εντύπωση ότι είναι αντιφατικοί. Πράγματι, ο ένας εκ των στόχων αυτών συνίσταται στο να ενθαρρύνονται οι μαθητές να ακολουθούν δευτεροβάθμια γενική παιδεία αντί της επαγγελματικής. Ένας άλλος στόχος συνίσταται στο να ευνοείται η πρόσληψη των προσώπων που ακολούθησαν επαγγελματική παιδεία έναντι εκείνων που προέρχονται από τη γενική εκπαίδευση, όπως προκύπτει από τη σκέψη 40 της παρούσας αποφάσεως. Επομένως, στην πρώτη περίπτωση το ζητούμενο είναι να μην υφίστανται δυσμενέστερη μεταχείριση τα προερχόμενα από τη γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση πρόσωπα έναντι εκείνων που έχουν επαγγελματική κατάρτιση, ενώ στη δεύτερη περίπτωση πρόκειται για το αντίστροφο. Άρα, εκ πρώτης όψεως είναι δυσχερές να γίνει δεκτό ότι εθνική κανονιστική ρύθμιση όπως η επίδικη της κύριας δίκης δύναται να ευνοεί ταυτοχρόνως έκαστο των δύο αυτών ομάδων εις βάρος του ετέρου.

47 Πέραν της συγκεκριμένης ελλείψεως εσωτερικής συνοχής, επιβάλλεται επίσης να υπογραμμιστεί ότι η επίδικη στο πλαίσιο της κύριας δίκης εθνική κανονιστική ρύθμιση εδράζεται στο κριτήριο της προγενέστερης επαγγελματικής πείρας για τους σκοπούς του καθορισμού της κατά κλιμάκιο κατατάξεως και, συνακόλουθα, των αποδοχών των συμβασιούχων υπαλλήλων της δημόσιας διοικήσεως. Η επιβράβευση της κτηθείσας πείρας, η οποία παρέχει στον εργαζόμενο τη δυνατότητα να εκπληροί καλύτερα τα καθήκοντά του, αναγνωρίζεται κατά κανόνα ως θεμιτός σκοπός. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο οι εργοδότες νομιμοποιούνται να ανταμείβουν την ως άνω πείρα (βλ. απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2006, C-17/05, Cadman, Συλλογή 2006, σ. I-9583, σκέψεις 35 και 36). Πάντως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι εθνική κανονιστική ρύθμιση όπως η επίδικη της κύριας δίκης δεν περιορίζεται στο να ανταμείβει την πείρα αλλ' εγκαθιδρύει διαφορετική μεταχείριση σε περίπτωση ισότιμης πείρας, με γνώμονα την ηλικία κατά την οποία η εν λόγω πείρα έχει κτηθεί. Υπό παρόμοιες περιστάσεις, επομένως, ένα τέτοιο κριτήριο συνδεδεμένο με την ηλικία δεν συνδέεται ευθέως με τον συγκεκριμένο στην εκ μέρους του εργοδότη επιβράβευση της κτηθείσας επαγγελματικής πείρας στόχο.

48 Όσον αφορά τον στόχο να μην αντιμετωπίζεται δυσμενέστερα η γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση έναντι της επαγγελματικής, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι το κριτήριο της ηλικίας κατά την οποία έχει κτηθεί η προγενέστερη πείρα εφαρμόζεται ανεξαρτήτως της μορφής εκπαίδευσως. Αποκλείει τόσο τον συνυπολογισμό της κτηθείσας πριν από τη συμπλήρωση του δεκάτου ογδόου έτους της ηλικίας πείρας εκ μέρους προσώπου το οποίο ακολούθησε γενική εκπαίδευση όσο και την κτηθείσα από πρόσωπο προερχόμενο από την επαγγελματική εκπαίδευση. Άρα, το κριτήριο αυτό μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετική μεταχείριση μεταξύ δύο προσώπων προερχομένων από την επαγγελματική εκπαίδευση ή μεταξύ δύο προσώπων προερχομένων από τη γενική εκπαίδευση ανάλογα με το μοναδικό κριτήριο της ηλικίας κατά την οποία τα εν λόγω πρόσωπα έχουν αποκτήσει την επαγγελματική πείρα τους. Υπό τις περιστάσεις αυτές, το κριτήριο της ηλικίας κατά την οποία έχει κτηθεί η επαγγελματική πείρα δεν παρίσταται κατάλληλο για την επίτευξη του στόχου ο οποίος συνίσταται στο να μην αντιμετωπίζεται δυσμενέστερα η γενική εκπαίδευση έναντι της επαγγελματικής. Συναφώς, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι ένα κριτήριο εδραζόμενο ευθέως στη μορφή σπουδών που πραγματοποιήθηκαν χωρίς να γίνεται αναφορά στην ηλικία των προσώπων θα παρίστατο, υπό το φως της οδηγίας 2000/78, καλύτερα προσαρμοσμένο στην υλοποίηση του στόχου ο οποίος συνίσταται στο να μην αντιμετωπίζεται δυσμενέστερα η γενική εκπαίδευση.

49 Όσον αφορά τον στόχο ο οποίος τείνει στο να ευνοείται η ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων που ακολούθησαν επαγγελματική εκπαίδευση, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι ο αποκλεισμός του συνυπολογισμού της κτηθείσας πριν από τη συμπλήρωση του 18ου

έτους της ηλικίας πείρας δεν εφαρμόζεται αδιακρίτως επί όλων των συμβασιούχων υπαλλήλων της δημόσιας διοικήσεως, ανεξάρτητα από την ηλικία κατά την οποία προσελήφθησαν. Έτσι, το εν λόγω κριτήριο της ηλικίας κατά την οποία έχει κτηθεί η επαγγελματική πείρα δεν επιτρέπει τον διαχωρισμό μιας ομάδας προσώπων προσδιοριζόμενης από το νεαρόν της ηλικίας τους προκειμένου να τους επιφυλάσσονται ειδικές συνθήκες προσλήψεως ώστε να ευνοείται η ένταξή τους στην αγορά εργασίας. Κανόνας όπως ο επίδικος της κύριας δίκης διαφέρει από μέτρα όπως αυτά τα οποία επικαλέστηκε η Δανική Κυβέρνηση και τα οποία σκοπούν στο να ευνοείται η επαγγελματική ένταξη των κάτω των 18 ετών νέων στον βαθμό που τα μέτρα αυτά προβλέπουν γι' αυτούς κατώτατες προϋποθέσεις αποδοχών κατώτερων εκείνων που εφαρμόζονται στους μεγαλύτερους σε ηλικία εργαζομένους. Στον βαθμό κατά τον οποίο δεν λαμβάνει υπόψη την ηλικία των προσώπων κατά τον χρόνο της προσλήψεώς τους, κανόνας όπως ο επίδικος της κύριας δίκης δεν είναι επομένως κατάλληλος για τους σκοπούς της ενθαρρύνσεως της εισόδου στην αγορά εργασίας μιας κατηγορίας εργαζομένων προσδιοριζόμενης από το νεαρόν της ηλικίας τους.

50 Επομένως, κανονιστική ρύθμιση έχουσα χαρακτηριστικά όπως αυτά της κύριας δίκης δεν μπορεί να εκληφθεί ως πρόσφορη κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78.

51 Κατόπιν αυτού, στο αιτούν δικαστήριο πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 1, 2 και 6 της οδηγίας 2000/78 έχουν την έννοια ότι προσκρούει σ' αυτά εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία αποκλείει, προκειμένου να μην αντιμετωπίζεται δυσμενέστερα η γενική εκπαίδευση έναντι της επαγγελματικής και να προωθείται η ένταξη των νέων μαθητευομένων στην αγορά εργασίας, τον συνυπολογισμό των περιόδων απασχολήσεως που διανύθηκαν πριν από τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας για τον καθορισμό του κλιμακίου στο οποίο κατατάσσονται οι συμβασιούχοι υπάλληλοι της δημόσιας διοικήσεως κράτους μέλους.

Επί των δικαστικών εξόδων

52 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πέραν των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

Τα άρθρα 1, 2 και 6 της οδηγίας 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία, έχουν την έννοια ότι προσκρούει σ' αυτά εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία αποκλείει, προκειμένου να μην αντιμετωπίζεται δυσμενέστερα η γενική εκπαίδευση έναντι της επαγγελματικής και να προωθείται η ένταξη των νέων μαθητευομένων στην αγορά εργασίας, τον συνυπολογισμό των περιόδων απασχολήσεως που διανύθηκαν πριν από τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας για τον καθορισμό του κλιμακίου στο οποίο κατατάσσονται οι συμβασιούχοι υπάλληλοι της δημόσιας διοικήσεως κράτους μέλους.

(υπογραφές)